

ФЕҲРИСТИ НОМҲОИ МИЛЛИИ ТОҶИКӢ - 2023

Интишори сомонаи «Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон»
(<https://kumitaizabon.tj>)

ФЕҲРИСТИ НОМҲОИ МИЛЛИИ ТОҶИКӢ - 2023

Ношир: Ҳайати тадорукот Санаи интишор: 5 Сентябр, 2023 - 20:39

**БА ФЕҲРИСТИ НОМҲОИ МИЛЛИИ
ТОҶИКӢ ТАВАССУТИ ИН ПАЙВАНД**

ВОРИД ШАВЕД [1]

Замима ба қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз «2» март соли 2023, № 83

ФЕҲРИСТИ НОМҲОИ МИЛЛИИ ТОҶИКӢ

МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1. Феҳристи номҳои миллии тоҷикӣ (минбаъд – Феҳрист) бо мақсади эҳёи арзишҳои маънавӣ ва сарватҳои бебаҳои таъриху фарҳанги миллии тавассути забони миллии, инчунин, номгузориҳои суннати тоҷикӣ таҳия карда шудааст. Забони давлатӣ ва эҳтиром гузоштан ба он, инчунин, танзими номгузориҳои шаҳрвандон дар заминаи меъёрҳои таърихии номгузориҳои миллии ба фарзандон, ки яке аз арзишҳои маънавии халқи тоҷик маҳсуб ёфта, аз гузаштаи дури таърихи забони тоҷикӣ маншаъ мегирад,

2. Феҳрист аз ду қисмат иборат буда, бо рақамгузори пайгирӣ мешавад. Дар қисмати аввал номҳои духтарона ва дар қисмати дувум номҳои писарона оварда шудаанд. Бо мақсади навиштани дурусти номҳои миллии дар ҳуҷҷатгузори тарзи навишти номҳои духтаронаю писарона дар се шакл тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ дода шудаанд.

3. Феҳрист дар пояи суннати номгузори ва меъёри номсозии тоҷикӣ бо дарназардошти фарҳанги пурғановати миллии беҳтарин номҳоро дар бар мегирад. Гузоштани номҳои зебо ва хушоҳангу сода мувофиқи мақсад мебошад. Бинобар ин, барои интихоби номҳои миллии меъёрҳои зерин муқаррар шудааст:

- номҳое, ки аз вожаҳои ифодакунандаи ранг, ҳайвонот (ба истиснои шер, ки дар номгузориҳои суннати тоҷикон ифодагари далериву мардонагӣ мебошад) ва парандагон, ки хосияти баддоранд, бархе аз меваву сабзавот, ашёи рӯзгору масолеҳ ва монанди инҳо иборатанд, ба Феҳрист ворид карда нашуданд;

- дар асоси меъёри таърихии забони тоҷикӣ дар охири номҳои мардона калимаи «аллоҳ» ва гунаи савтии он «уллоҳ» дар шакли пурра навишта мешаванд: Сафиаллоҳ, Исматуллоҳ, Мақсадуллоҳ, Баҳруллоҳ ва ғайра;

- номҳое, ки аз номи пайғомбар ташаккул ёфтаву дар тури таърих ба ихтисор дучор шуда, дар шакли ма, мат, мад, мамад, маҳмад корбурд мешуданд, ба Феҳрист дар шакли пурра (дуруст) ворид гардиданд ва дар Ҳамин шакл барои истифода дар номҳои пешниҳод мегарданд: Гулмад - Гулмуҳаммад, Нормат - Нормуҳаммад, Мадкарим - Муҳаммадкарим, Маниёз - Муҳаммадниёз, Шоҳмат -- Шоҳмуҳаммад, Маҳмадҷон - Муҳаммадҷон ва ғайра;

- дар таърихи номгузориҳои миллати тоҷик баъзе номҳои ҳам ба ҷинси мардона ва ҳам ба ҷинси занона гузошта мешаванд. Ин ҳолати табиӣ номгузориҳои миллии вобаста ба минтақаҳои маскунӣ сурат гирифтааст. Бо мақсади нигоҳ доштани анъанаи деринаи номгузориҳои номҳое, ки вобаста ба минтақаҳои Тоҷикистон ба ҷинси мардона ё занона мансубанд, дар Феҳрист бо нишонаи ситорача дар охири ном (*) пешниҳод шудаанд. Ситорача аз он шаходат медиҳад, ки ин ном ба ҷинси занонаю мардона баробар хизмат мекунад. Муҳаббат*, Равшан*, Меҳрубон* ва ғайра;

- дар асоси меъёри таърихии забони тоҷикӣ дар охири номҳои мардона калимаҳои «шоҳ», ки собиқаи деринаи номсозӣ дорад, дар шакли пурра навишта мешавад ва барои истифода дар номҳои тавсия мегарданд: Шоҳназар, Шоҳрух, Давлатшоҳ, Меҳробшоҳ, ва ғайра;

- дар асоси меъёри таърихии забони тоҷикӣ дар аввал ва охири номҳои калимаҳои «бӣбӣ», «моҳ», бек, «ҷон» ва «хон» истифода шаванд: Бибигул, Марямбӣбӣ, Моҳлиқо, Давлатмоҳ, Бекмуҳаммад, Сафарбек, Ҷонфидо, Каримҷон, Хоналӣ, Шарифхон ва ғайра;

- дар номгузориҳои забони тоҷикӣ пасвандгунаҳои «бону», «нисо», «хотун» ва монанди инҳо метавонанд истифода шаванд: Манижабону, Сарвбону, Тоҷинисо, Сорохотун ва ғайра;

- дар суннати номгузориҳои тоҷикӣ номҳои мураккаб бо ҷузъҳои «мирзо», «мир», «гул» собиқаи дерина доранд, ки онҳо дар Феҳрист ҷой дода шудаанд ва барои истифода дар номҳои тавсия мешаванд: Мирзошариф, Мизоамон, Мирвафо, Шаҳмир, Гулғунча, Гулбону, Савригул ва ғайра;

- мутобиқи моддаи 20 Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи бақайдгирии давлатии асноди ҳолати шаҳрвандӣ» ба номи шахс илова намудани таҳаллуслҳои «мулло», «халифа», «тура», «хоҷа», «хуҷа», «валӣ», «охун», «амир», «суфӣ» ва ба инҳо монанд, ки боиси тафриқаандозӣ дар байни одамон мегардад, манъ аст.

ФЕҲРИСТИ НОМҲОИ МИЛЛИИ ТОҶИКӢ - 2023

Интишори сомонаи «Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон»
(<https://kumitaizabon.tj>)

Баҳодиҳии муҳтаво: 3

Баҳои миёна: 3 (2 овоз)

Замима: [Fehristi_nomhoi_milli_2023.pdf](#) [2]

Категория:

- [Фарҳангҳо](#) [3]

https://kumitaizabon.tj/sites/default/files/Fehristi_nomhoi_milli_2023.pdf

Манбаъ: <https://kumitaizabon.tj/tg/content/fekhristi-nomkhoi-millii-tochiki-2023>

Пайвандҳо

[1] <https://kumitaizabon.tj/tg/catalogue-of-tajik-national-names> [2]

https://kumitaizabon.tj/sites/default/files/articleattachments/Fehristi_nomhoi_milli_2023.pdf [3] <https://kumitaizabon.tj/tg/category/%D1%84%D0%B0%D1%80%D2%B3%D0%B0%D0%BD%D0%B3%D2%B3%D0%BE>